

Stockholm den 4 oktober 2021

R-2021/1159

Till Justitiedepartementet

Ju2021/02201

Sveriges advokatsamfund har genom remiss den 4 juni 2021 beretts tillfälle att avge yttrande över betänkandet Ett förstärkt skydd mot sexuella kränkningar (SOU 2021:43).

Sammanfattning

Advokatsamfundet är positivt till betänkandets förslag om ändring av samlagsbegreppet och om att utvidga straffansvaret för sexuella handlingar som genomförs på distans. Advokatsamfundet avstyrker dock de ändringar av straffskalorna i 6 kap. brottsbalken som föreslås. I övrigt lämnas betänkandets förslag utan erinran.

Synpunkter

Ändring av samlagsbegreppet och principer för bedömning av sexualbrott på distans

Advokatsamfundet är av rättssäkerhetsskäl positivt till språkliga förändringar i lagtext som förtydligar innebörden av en straffbestämmelse, vilket det nu aktuella förslaget rörande samlagsbegreppet gör.

Med hänsyn till den tekniska utvecklingen inom IT-området som skett de senaste åren delar Advokatsamfundet bedömningen att det finns ett behov av översyn och ändringar i lagstiftningen rörande straffansvaret för sexuella handlingar som genomförs på distans. Advokatsamfundet ställer sig därför positivt till betänkandets överväganden

och förslag om att straffansvaret enligt 6 kap. 1–6 §§ brottsbalken ska utvidgas för att fånga upp fler gärningar än vad som träffas av nuvarande lagstiftning.

Översyn av straffskalorna i 6 kap. brottsbalken

Advokatsamfundet ansluter sig till synpunkterna i det särskilda yttrandet och avstyrker utredningens förslag om straffskärpning för våldtäkt, våldtäkt mot barn, mindre grov våldtäkt, sexuellt övergrepp, grovt sexuellt övergrepp, sexuellt övergrepp mot barn samt grovt sexuellt övergrepp mot barn.

Kriminalpolitiska skäl för straffskärpningar bör få mindre betydelse när det i övrigt konstateras att det saknas andra bärande skäl för att höja straffen. Det är också Advokatsamfundets uppfattning att den skärpta synen på sexualbrott redan har fått stort genomslag i och med det utvidgade våldtäktsbegreppet. Genom lagändringen 2018 har i realiteten straffen för de olika gärningstyper som nu faller in under våldtäktsbestämmelsen redan skärpts. Till exempel kan nämnas att gärningar som tidigare var att bedöma som sexuellt ofredande, med ett straffvärde om någon eller några månaders fängelse, idag kan bedömas som våldtäkt och därmed ha ett minimistraff på två års fängelse. Statistiken visar också att de gärningar som även innan lagändringen 2018 var att bedöma som våldtäkt nu anses ha ett högre straffvärde än minimum. I den mån man alls bör väga in skäl som motiveras av vad som tolkas vara det allmänna rättsmedvetandet bör man i vart fall avvakta med att ytterligare skärpa straffen till dess att allmänheten har haft möjlighet att se vilka konsekvenser som reformen 2018 faktiskt fick. Det kan mycket väl vara så att det inte ligger i linje med det allmänna rättsmedvetandet att gärningar som tidigare föranledde villkorlig dom och böter nu ska ge minst tre års fängelse.

En konsekvens av den straffskärpning som utredningen föreslår beträffande våldtäkt och våldtäkt mot barn är också att fler personer under 18 år kommer dömas till frihetsberövande påföljd, vilket är olyckligt då institutionsbehandling i sig medför risk för skadeverkningar hos unga personer.

Det är Advokatsamfundets uppfattning att utredningens förslag i denna del brister såväl i proportionalitet som i ekvivalens.

SVERIGES ADVOKATSAMFUND

Mia Edwall Insulander